

Uvodni nagovor državnega sekretarja mag. Aleša Irgoliča na zaključnem spletnem dogodku strokovne skupine mehanizma za podporo politikam na področju biogospodarstva

6. julij 2021

Pred 20 leti ni skoraj nihče govoril o biogospodarstvu.

Malo jih je omenjalo biomaso in obnovljive vire energije.

Pred 50 leti nismo razmišljali o krožnem gospodarstvu.

Ni nas skrbelo zaradi podnebnih sprememb.

Naša miselnost je bila, da vzamemo, izdelamo in zavržemo – tako kot to prevladuje še danes.

Mislili smo, da je surovin neskončno.

Mislili smo, da nam ni treba narediti nič drugega, da nam tega sveta ni treba izboljšati.

Izkazalo se je, da moramo.

Dame in gospodje, dragi kolegi, drage kolegice,

Hvala, da ste danes tukaj in nam pomagata to doseči.

V današnjih časih moramo govoriti o biogospodarstvu.

Moramo razmišljati o novih načinih in novih možnostih.

Moramo ustvarjati nove priložnosti.

Moramo si prizadevati za bolj trajnostno in ogljično nevtralno Evropo.

Da bi to dosegli, moramo uspešno izvajati nove pobude za biogospodarsko politiko, kar pa je mogoče le z znanstvenim napredkom in naložbami v izobraževanje, raziskave in inovacije.

To, da imamo biogospodarsko strategijo, čeprav ni popolno zasnovana in začrtana, prinaša zaupanje, da države prehajajo v ogljično nevtralno družbo.

To odpira priložnost lokalnim pobudam, da uporabijo razpoložljiva sredstva in podporo.

Opredelitev nacionalnega biogospodarstva mora biti odprta in vključujoča, da omogoča prilagoditve novim priložnostim, vendar pri tem ne sme izgubiti svoje osredotočenosti.

Lahko poveže in v celoti izvaja preobrazbene politike, da omogoči uresničitev evropskega zelenega dogovora in njegovih glavnih ciljev.

Prednosti, ki jih bo prinesla, bodo vključevale zagotavljanje podnebne nevtralnosti, ničelno onesnaževanje Evrope, zagotavljanje čiste in cenovno dostopne energije in prevoza, prispevanje k strategiji Od vil do vilic, ohranjanje evropskega naravnega kapitala, nikogar ne pušča za seboj in še veliko več.

Da pa bi vse to dosegli, moramo sodelovati.

Najzahtevnejša vidika oblikovanja biogospodarske strategije sta vzpostavitev skupnega razumevanja nacionalnega biogospodarstva in zagotavljanje potrebnega medsektorskega sodelovanja med različnimi ministrstvi, vključenimi prek enotnega horizontalnega političnega dokumenta.

Biogospodarstvo je medsektorsko področje in zato zahteva poglobljeno sodelovanje akterjev z različnih področij.

Pretekle razprave so pokazale, da strategija biogospodarstva združuje vse glavne sektorje, ministrstva, regije in deležnike ter pomaga pri oblikovanju skupnih ukrepov za pobude in raziskave.

Potrebno je dolgoročno sodelovanje in delovanje več ministrstev in njihovih agencij.

Da bi to dosegli, je treba razviti sposobnosti razumevanja in vodenja ter okrepiti sodelovanje in usklajevanje.

Ko že govorimo o sodelovanju, bi se rad zahvalil Komisiji za organizacijo sklopa delavnic pa tudi vsem neodvisnim strokovnjakom in predstavnikom držav članic, ki so organizirali virtualne obiske držav.

Hvala za vaš trud in delo, ki ste ga vložili v izvedbo.

Izmenjava strokovnjakov je pokazala, da se razmere od države do države zelo razlikujejo.

Nekatere imajo določeno strategijo in akcijske načrte, druge pa nič od tega.

Ključni izziv, s katerim se moramo soočiti, je zagotovitev razvoja biogospodarstva in industrije na biološki osnovi v tistih delih Evrope, kjer obstajajo ustrezni pogoji za biogospodarske dejavnosti, vendar se ne izvajajo zaradi nezadostnih naložb, inovacij, infrastrukture ali znanja.

Od septembra 2020 do julija 2021 je Evropska komisija s podporo neodvisnih strokovnjakov organizirala Vajo vzajemnega učenja.

To je bila odlična izkušnja za izmenjavo mnenj, najboljših praks in nasvetov, kako pristopiti k pripravi ali oblikovanju, pa tudi za izmenjavo različnih vidikov razvoja in izvajanja biogospodarskih strategij in akcijskih načrtov.

Pandemija COVID-19 je pokazala naše omejitve.

Opozorila je na naše napake in pomanjkljivosti, zlasti glede oskrbe s hrano in surovinami, poudarila pa je tudi slabosti na področju logistike in prometa.

Vendar prišlo je tudi do pozitivnih posledic.

Poslušali smo novice o delfinih in labodih, ki se vračajo v Benetke, o čistejši vodi, o najboljši kakovosti zraka v zadnjih desetletjih ...

Narava nam je dokazala, da je sposobna hitro okrevati, vendar le, če ji damo priložnost.

To nas pripelje do zaključka, da je biogospodarstvo naraven in logičen odgovor na izzive, s katerimi se trenutno soočamo, kot so podnebne spremembe in onesnaževanje.

Trajnostno in krožno biogospodarstvo stremi k učinkovitejši rabi surovin in okolju prijaznejši predelavi, kar bi pomagalo tudi pri obnavljanju narave.

Države si v okviru pobude BIOEAST že dolgo prizadevamo za napredek biogospodarstva v srednji in vzhodni Evropi in z veseljem bomo deležnikom v makroregiji predstavili zaključke in glavne točke, ki so jih strokovnjaki pripravili v okviru Vaje vzajemnega učenja.

Poleg današnjega dogodka bomo 27. septembra na posebni konferenci BIOEAST predstavili končno poročilo. Lepo ste vabljeni, da se je udeležite.

Dogodek bo organiziran pod pokroviteljstvom slovenskega predsedstva Svetu EU in madžarskega predsedstva Višegrajske skupine.

V luči doseganja podnebne nevtralnosti in zelene tranzicije je eden glavnih ciljev slovenskega predsedstva spodbujanje trajnostne prehranjevalne verige, kmetijstva in ribištva.

Poleg tega želimo okrepiti vlogo gozdov in gozdarstva pri ohranjanju podeželskih območij, spodbujanju krožnega gospodarstva ter nadomestitvi fosilnih in energetsko bolj potratnih materialov z lesom.

Treba je razumeti izziv in razviti vizijo, kako bodo izgledali prihodnji trajnostni sistemi.

Tako je lahko biogospodarstvo katalizator sistemskih sprememb, ki se spopada s ključnimi gospodarskimi, družbenimi in okoljskimi izzivi.

Dogodki, kot je ta, so odlična priložnost za izmenjavo mnenj in dobrih praks, zato bi se rad zahvalil vsem, da ste se ga udeležili.

Dolgo smo mislili, da nam ni treba spremeniti naših navad in delovnih praks, čas pa nam je pokazal ravno nasprotno.

Zdaj je na nas, da naravi omogočimo, da si opomore. Na nas je, da naredimo spremembo.

Vsem želim uspešno srečanje in hvala za vašo pozornost.